

Vastasyntyneen keltaisuus

Miksi vastasyntynyt kellastuu?

Yli puolet vastasyntyneistä kellastuu jonkin verran ensimmäisen elinviikkonsa aikana ja osa heistä tarvitsee kellastumiseen hoitoa. Kellastuminen johtuu pääasiassa kahdesta seikasta:

Kohdussa sikiöllä on veressään paljon hemoglobiinia, jotta hän voisi käyttää tehokkaasti hyväkseen hapen, jonka äidin veri tuo hänelle istukkaan. Syntymänsä jälkeen lapsi saa hapen suoraan ilmasta eikä tarvitse enää niin paljon hemoglobiinia. Ylimääräinen hemoglobiini hajoaa muodostaen keltaista ainetta, jonka nimi on bilirubiini. Tämä aiheuttaa vastasyntyneen keltaisen värin.

Maksa muuttaa bilirubiinin sellaiseen muotoon, että se voi erittyä kehosta pois. Vastasyntyneen maksa on kuitenkin niin kypsämätön bilirubiinin muuttamisessa, että menee muutama päivä, ennen kuin se pystyy tekemään tehtävänsä riittävän tehokkaasti. Näiden muutaman päivän aikana vastasyntyneen keltaisuus lisääntyy. Tämä kaikki on täysin normaalia, vaikka vastasyntynyt voikin kellastua niin paljon, että se vaatii hoitoa.

Kellastumista lisääviä poikkeuksellisia tiloja

Kellastumista lisääviä tiloja ovat

- keskosuus
- lapsen kuivuminen
- pahka/mustelmat
- aasialainen rotu
- määrätyt erot äidin ja lapsen veriryhmien välillä
- jotkut tulehdustaudit

Aina kun lapsi kellastuu poikkeuksellisen paljon, pidämme näitä mahdollisuuksia mielessä. Kellastuminen voi johtua myös perinnöllisistä tekijöistä.

Lastenlääkärille kannattaa kertoa jos

- perheen aikaisemmat lapset tai lähisukulaisten lapset ovat kellastuneita
- suvussa on punasolutautia, jonka takia on jouduttu pernan poistoon

Hoitomuodot

Liiallista kellastumista hoidetaan valohoidolla haitallisten, korkeiden bilirubiiniarvojen estämiseksi. Hoito perustuu siihen, että sinivalo pystyy muuttamaan bilirubiinin vesiliukoiseksi, virtsaan erittyväksi muodoksi.

Riittävä ruokinta ja hyvä suolen toiminta ovat erittäin tärkeitä kellastumisen hoidossa. Valohoito aiheuttaa joskus pientä ihon ärtymistä tai ripulia, mutta nämä oireet menevät ohi, kun hoito lopetetaan. Muuten valohoito on täysin vaaratonta eikä aiheuta lapselle kipua.

Valohoito kestää yleensä yhdestä kolmeen vuorokautta. Valohoito lopetetaan tavallisesti, kun bilirubiinipitoisuus on selvästi laskussa.

Vain ani harvoin vastasyntyneen kellastuminen aiheuttaa mitään toimenpiteitä sen jälkeen, kun kellastuminen on jo mennyt ohi ja lapsi on päässyt kotiin. Lasta voidaan näin ollen hoitaa ihan tavalliseen tapaan kotona. Jos kellastuminen edellyttää jälkitarkastusta, siitä kerrotaan erikseen.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri • www.vsshp.fi • Vaihde 02 313 0000

Tämä ohje on tarkoitettu hoitosuhteessa oleville potilaillemme.